

Список використаних джерел

1. Енциклопедичний словник з державного управління [Електронний ресурс]. – Режим доступу:<http://akademy.gov.ua>
2. Закон України «Про акціонерні товариства»[Електронний ресурс]. – Режим доступу:<http://Zakon.Rada.gov.ua>.
3. Звіт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку в Україні за 2017р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:<http://nssms.gov.ua>.
4. Звіт про роботу Фонду державного майна України, хід та результати виконання Державної програми приватизації у 2017р.[Електронний ресурс]. – Режим доступу:<http://Spfu.gov.ua>.
5. Закон України «Про приватизацію державного майна» [Електронний ресурс]. – Режим доступу:<http://Zakon.Rada.gov.ua>.
6. Tricker R. International Corporate Governance, Prentice Hall, 1994.
7. Указ Президента України «Про корпоратизацію підприємств» [Електронний ресурс]. – Режим доступу:<http://Zakon.Rada.gov.ua>.
8. Шкільняк М. Корпоративне управління: навчальний посібник / М.Шкільняк. - Тернопіль: Крок, 2014. – 293 с.

Руслан АВГУСТИН

Тернопільський національний економічний університет,
м.Тернопіль

ТІНІЗАЦІЯ ЕКОНОМІКИ ЯК ДЕТЕРМІНАНТА ЗАГРОЗ БЕЗПЕКИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Специфічними у питаннях поширення тіньової економіки є не лише часові періоди чи окремі види діяльності, але й групи країн. Як стверджують експерти, країни посттрансформаційного етапу розвитку мають суттєво вищі масштаби тіннізації, ніж країни розвинутої ринкової економіки. Це відображається й на офіційних критеріях оцінювання масштабів тіньового сектору. Так, для розвинутих країн світу безпечним вважається рівень тіннізації у 14- 15 % від ВВП, а для пострадянських - 20-25 % від ВВП [1, с. 51], середній показник рівня тіннізації в найрозвиненіших країнах Організації економічного співробітництва і розвитку становить 18,7 % ВВП, у той час, як у країнах Східної Європи - 38 %.

Оскільки на існування тіньової економіки значний вплив чинить система інституцій, то її потрібно досліджувати комплексно, особливо зважаючи на її інституційний аспект та інструменти соціально-економічного розвитку периферійних і сільських територій. Державне регулювання тіньової економіки повинно бути системним і своєчасним, адекватно реагувати на її самоорганізованість і мінімізацію. Основним у системності дій з боку держави повинен стати наголос на зміні системи економічних відносин, де ключовими елементами є суб'єкти економічної діяльності, втягнені у

тіньовий сектор.

Проте тіньова економіка не усіма науковцями сприймається негативно, а окремі з них доводять і її позитивний ефект. Причиною її існування є економічна вигода, що отримується через приховування або зменшення офіційних показників доходу від державних контролюючих структур. Найбільша її «користь» визнається на посттрансформаційному етапі розвитку держави, коли труднощі та проблеми безпеки периферійних і сільських територій зростають до рівня пошуку альтернативних резервів формування доходів та засобів фінансування життєдіяльності.

Відомо, що у всі часи головним мотивом до приховування економічних операцій була надмірність податкового тиску. Але останнім часом ця теза піддається сумніву. Так, заперечуючи першочерговість важливості податкового навантаження у спричиненні тінізації економіки в країнах посттрансформаційного типу, окремі науковці стверджують, що основними чинниками формування тіньового сектору, у т.ч. розвитку територій є суперечливість та недосконалість нормативно-правового регулювання, дублювання законодавчої та нормативно-розпорядчої бази в окремих секторах та недовіра організаційно-інституціональних механізмів антикорупційного законодавства держави, недосконалість судової та правоохоронної системи; неефективне адміністрування податків, високий рівень злочинності, відсутність історичної практики дотримання норм та моральних стандартів господарювання та сплати податків. Фактично йдеться не стільки про мотиви збагачення через ухилення від оподаткування та трансакційних витрат, як прагнення економічних агентів окремих територій до захисту і безпеки в умовах непрозорого конкурентного середовища та нерівного для суб'єктів господарювання економіко-правового середовища господарської діяльності. Відтак, тінізація забезпечує функцію безпеки, що важливо в умовах «слабкості» державного захисту та гарантування права приватної власності територій.

Теоретичні моделі та концептуальні підходи до оцінювання впливу тіньової діяльності на соціально-економічні відносини та стабільність розвитку периферійних і сільських територій та держави загалом підтверджують наявність зв'язку із системою забезпечення економічної безпеки держави.

Доцільно зробити висновок про те, що тінізація економіки є складними і часто суперечливими явищем. У короткостроковому періоді вона сприяє амортизації недоліків та недостатності системи державного регулювання розвитку територій.

Втім, консервування негативних проявів, поширення тінізації економіки у інші сфери та напрями суспільно-політичних і економічних процесів призводять до утворення такого явища, як «системна тінізація», наслідки якої негативні та руйнівні у контексті життєдіяльності і безпеки територій.

Тіньова економіка, підриваючи основи здорового конкурентного середовища та раціональні системно-структурні співвідношення, поступово підриває систему економічного устрою та соціальних відносин в державі та територіальних громадах, коли прояви тіньової діяльності стануть не лише допустимими, але й необхідними, вважаються нормою та заохочуються.

Відповідно, лише системний підхід до протидії нелегальній економічній діяльності на усіх рівнях та у всіх сферах суспільного життя створить передумови детінізації економіки. Відомі й інші економічні методи боротьби - більш дієві, ніж жорсткі адміністративні та контролюючі. Відтак, погрібне створення сприятливого для бізнесу економіко-правового середовища, а також суспільно-політичних та соціально-економічних умов для життєдіяльності населення.

Список використаних джерел

1. Августин Р.Р. Теоретико-методологічні засади та прикладні інструменти державної політики системної детінізації економічних відносин в Україні[текст]: монографія. - Тернопіль: Крок, ТНЕУ, 2017. – 309.

2. Варналій З. С. Економічна безпека України: проблеми та пріоритети зміцнення : Монографія / З. С. Варналій, Д. Д. Буркальцева, О. С. Саєнко. – К.: Знання, 2011. – 299 с.

Оксана АПОСТОЛЮК

Тернопільський національний економічний університет,
м. Тернопіль

КОРПОРАТИВНА КУЛЬТУРА ЯК ЧИННИК УСПІШНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

У пошуках важелів підвищення ефективності розвитку підприємства, його конкурентоспроможності часто акцент робиться лише на економічні фактори. Проте, не слід забувати, що суб'єктом господарювання є людина. І від неї, від її культури, загалом від культури підприємства багато в чому залежить результат його роботи. Тому саме корпоративна культура виступає важливим чинником успішної діяльності підприємства, підвищення його конкурентоздатності.

Розуміння важливості корпоративної культури пов'язане з основними викликами сучасного світу: процесами глобалізації, інтеграції економік всіх країн та формування ринкової економіки в Україні. Становлення і утвердження корпоративної культури – зразок того, як розвиток цивілізації, науково-технічного прогресу приводить суспільство до необхідності потреб розвитку духовної культури, до усвідомлення того, що для досягнення високих результатів у трудовій діяльності одних економічних методів недостатньо, вони обов'язково повинні доповнюватися розвитком культури.